

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА

2024 (проект)

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
Економіка
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 051 Економіка
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою Сумського державного
педагогічного університету
імені А.С. Макаренка

від «__» _____ 2024

протокол № _____

Ректор _____ **Юрій ЛЯННОЙ**

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми
Економіка
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 051 Економіка
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Освітньо-професійна програма розглянута на засіданні кафедри
бізнес-економіки та адміністрування.

Протокол № ____ від _____

Завідувач кафедри _____ Вікторія БОЖКОВА

Схвалено науково-методичною комісією фізико-математичного факультету

Протокол № _____ від _____

Голова науково-методичної комісії

фізико-математичного факультету _____ Оксана ОДІНЦОВА

Перший проректор _____ Любов ПШЕНИЧНА

Начальник центру забезпечення якості вищої освіти _____ Оксана ОДІНЦОВА

I. ПЕРЕДМОВА

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка розробляє освітню програму за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки для підготовки магістрів до виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю відповідно до Стандарту вищої освіти України, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 04 березня 2020 р. № 382.

Освітня програма враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341.

Розробники:

Самодай В.П. – кандидат економічних наук, доцент кафедри бізнес-економіки та адміністрування, гарант програми;

Божкова В.В. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри бізнес-економіки та адміністрування;

Кудріна О.Ю. – доктор економічних наук, професор кафедри бізнес-економіки та адміністрування;

Омельяненко В.А. – доктор економічних наук, доцент кафедри бізнес-економіки та адміністрування;

Есманов О.М. – к.е.н., начальник відділу контролю у галузі освіти, науки, спорту та інформації Управління Північно-Східного офісу Держаудит служби в Сумській області;

Нечвоглед І.В. – здобувачка вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка гр. 552.

**1. Профіль освітньої програми
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 051 Економіка
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки**

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка Фізико-математичний факультет Кафедра бізнес-економіки та адміністрування
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр економіки
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Економіка другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1,4 роки
Наявність акредитації	Акредитована
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	Наявність освітнього ступеню бакалавр, спеціаліст
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	Програма впроваджена з 01.09.2024 року
Інтернет адреса постійного розміщення освітньої програми	https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/osvitni-prohramy
2 – Мета освітньої програми	
Підготовка висококваліфікованих професіоналів з економіки, які володіють сучасним економічним мисленням, теоретичними знаннями і прикладними навичками, здатних розв'язувати складні дослідницькі, інноваційні й управлінські задачі та проблеми функціонування економічних систем різного рівня, що характеризуються невизначеністю та комплексністю умов, вимог.	
3 - Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	05 Соціальні та поведінкові науки 051 Економіка Об'єктами вивчення є сучасні економічні процеси та явища, наукові методи нормативного, кількісного та бізнес-аналізу, інструментарій формування економічної політики суб'єктів господарювання. Теоретичний зміст предметної області: загальні закони та тенденції економічного розвитку, мотивація та поведінка суб'єктів ринку; теорії мікро-, макро- і міжнародної економіки; сучасні кількісні методи

	<p>аналізу економічних процесів; закономірності сучасних соціально-економічних процесів; теорії економічного управління для різних виробничих систем.</p> <p>Інструментарій та обладнання: сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання, інформаційні системи та програмні продукти, що застосовуються в економічній діяльності.</p> <p>Програма є міждисциплінарною і передбачає такі компоненти: цикл загальної підготовки (9 кредитів ЄКТС, 270 год.); цикл професійної підготовки: обов'язкові дисципліни (37 кредитів ЄКТС, 1110 год.; дисциплін вільного вибору (23 кредити ЄКТС, 690 год.) виробнича практика (9 кредитів ЄКТС, 270 год.); підготовка кваліфікаційної роботи (10 кредитів ЄКТС, 300 год.); комплексний кваліфікаційний екзамен за фахом (2 кредити ЄКТС, 60 год.). .</p>
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма магістрів з економіки орієнтується на оволодіння знаннями щодо системного дослідження економіки суспільства, наукових основ економічної політики, конкурентної, інноваційної і науково-дослідної діяльності та проведення елементів наукового дослідження.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	<p>Спеціальна освіта в галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю економіка з акцентом на здатності розв'язувати складні дослідницькі, інноваційні, економічні завдання та вирішувати проблеми управління, конкурентоспроможності, що характеризуються невизначеністю умов та ризиками.</p> <p>Ключові слова: економіка, соціально-економічна система, суб'єкт діяльності, управління, конкурентоспроможність, інформаційно-комунікаційні технології.</p>
Особливості програми	Програма реалізує інтегровану підготовку професіоналів з економіки. Враховує новітні вимоги щодо зв'язку теорії з практикою, забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів, започаткування проектів та управління ними. Формує фахівців з новим перспективним способом мислення, здатних генерувати нові ідеї на базі сучасних досягнень науки, застосовувати засвоєні знання у практиці регіональних суб'єктів господарювання.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Професійні назви робіт (посад) відповідно до Національного класифікатора України: Класифікатор професій (ДК 003:2010) та International Standard Classification of Occupations 2008 (ISCO-08), зокрема:</p> <p>2441.2 (25351) економіст;</p> <p>2441.2 (25368) економіст з планування;</p> <p>1231 (23927) начальник планово-економічного відділу тощо.</p>
Подальше навчання	Магістр за спеціальністю 051 «Економіка» може продовжити навчання за програмою третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти в аспірантурі вищого навчального закладу та/або здобути додаткові кваліфікації в системі освіти дорослих.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Освітній процес побудований на принципах студентоцентрованого, особистісно орієнтованого навчання, на основі компетентнісного, системного, партисипативного, інтегративного підходів.</p> <p>Форми навчання: лекції, практичні заняття, індивідуальна і самостійна робота, виробнича практика (експертно-аналітична), участь у кафедральних, університетських, всеукраїнських, міжнародних науково-</p>

	<p>дослідних роботах та проектах, тренінгах, виступи на конференціях, семінарах, круглих столах проведення досліджень, аналіз та оцінка бізнес-інформації.</p> <p>За домінуючими методами та способами навчання: активні (проблемні, інтерактивні, проектні саморозвиваючі) методи.</p> <p>За організаційними формами: методи колективного, індивідуального та інтегративного навчання, технології співпраці.</p> <p>В процесі навчання використовуються методи, методики та технології економічної науки: загальнонаукові та специфічні методи пізнання і дослідження; статистичні, якісні методи економічного аналізу; соціологічні, експертного оцінювання, анкетування; прогнозування; інформаційно-комунікаційні технології, методи дослідницької діяльності та презентації результатів досліджень.</p>
Оцінювання	<p>Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання здобувачів вищої освіти за всі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямовані на опанування програмних результатів з освітньої програми: поточний контроль, підсумковий контроль, письмові, усні екзамени, тестування, презентації, виконання творчих завдань, залік з виробничої (експертно-аналітичної) практики, магістерська робота.</p> <p>Шкала оцінювання навчальних досягнень: 4-х рівнева національна шкала – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»; 100-бальна шкала за системою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F).</p>
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	<p>Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.</p>
Загальні компетентності	<p>ЗК-1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК-2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК-3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.</p> <p>ЗК-4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК-5. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК6. Здатність розробляти та управляти проектами.</p> <p>ЗК-7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК-8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>СК-1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.</p> <p>СК-2. Здатність до професійної комунікації в сфері економіки іноземною мовою.</p> <p>СК-3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.</p> <p>СК-4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.</p> <p>СК-5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.</p>

	<p>СК-6.Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.</p> <p>СК-7.Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.</p> <p>СК-8.Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.</p> <p>СК-9.Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проектів у соціально-економічній сфері.</p> <p>СК-10.Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.</p> <p>СК-11. Здатність планувати і розробляти проекти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.</p>
7 – Програмні результати навчання	
	<p>ПРН-1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.</p> <p>ПРН-2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.</p> <p>ПРН-3. Вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово.</p> <p>ПРН-4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.</p> <p>ПРН-5. Дотримуватися принципів академічної доброчесності.</p> <p>ПРН-6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та уміння управляти персоналом і працювати в команді.</p> <p>ПРН-7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.</p> <p>ПРН-8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.</p> <p>ПРН-9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.</p> <p>ПРН-10. Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.</p> <p>ПРН-11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.</p> <p>ПРН-12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.</p> <p>ПРН-13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.</p> <p>ПРН-14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.</p>

	ПРН-15. Організувати розробку та реалізацію соціально-економічних проектів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>До реалізації програми залучаються науково-педагогічні працівники з науковими ступенями та вченими званнями, а також висококваліфіковані спеціалісти, які мають відповідну фахову підготовку або досвід роботи, а також виявляють професійну активність у галузі. 100% науково-педагогічних працівників мають науковий ступінь та вчене звання.</p> <p>Науково-педагогічні та наукові працівники, які здійснюють освітній процес, відповідають вимогам Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 347).</p> <p>Усі науково-педагогічні працівники один раз на п'ять років проходять підвищення кваліфікації.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Наявна матеріально-технічна база відповідає вимогам Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 347) зі змінами і доповненнями від 24.03.2021 р. №365 та дозволяє забезпечити успішну організацію освітнього процесу за ОП Економіка.</p> <p>У навчальному процесі використовуються: навчальні приміщення для проведення лекційних та практичних занять, аудиторії, оснащені сучасним мультимедійним обладнанням, спеціалізовані комп'ютерні класи з необхідним програмним забезпеченням, бібліотека, читальний зал. Здобувачі вищої освіти мають необмежений відкритий доступ до Інтернет-мережі.</p> <p>Навчальний процес забезпечується обладнанням та матеріалами у відповідності до вимог навчальних планів і програм навчальних дисциплін, що створює умови для ефективної пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти та набуття ними загальних та фахових компетентностей.</p> <p>Наявна вся необхідна соціально-побутова інфраструктура (гуртожитки, їдальня, актовий зал, спорткомплекс, стадіон, медпункт, психологічна служба), що відповідає ліцензійним вимогам.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Інформаційне забезпечення становить:</p> <ul style="list-style-type: none"> – наявність вітчизняних та закордонних фахових періодичних видань відповідного профілю; – доступ до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного профілю; – офіційний веб-сайт університету, на якому розміщені загальна інформація, а також сторінки факультету і випускової кафедри. <p>Навчально-методичне забезпечення становить:</p> <ul style="list-style-type: none"> – затверджена в установленому порядку освітньо-професійна програма, навчальні плани, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти; – робочі програми з усіх навчальних дисциплін, які включають: програму навчальної дисципліни, заплановані результати навчання, порядок оцінювання результатів навчання, рекомендовану літературу;

	<ul style="list-style-type: none"> – програма з практичної підготовки; – методичні матеріали з усіх навчальних дисциплін та з виробничої (експертно-аналітичної) практики.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	<p>Право на участь здобувачів вищої освіти у програмах внутрішньої кредитної мобільності може бути реалізоване на підставі укладених договорів із вітчизняними закладами вищої освіти та з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією закладу вищої освіти на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.</p> <p>Договори про співпрацю з управлінням Північно-східного офісу Держаудитслужби в Сумській області (м. Суми), Національним університетом «Києво-Могилянська Академія» (м. Київ), Кременчуцьким національним університетом імені Михайла Остроградського, Черкаським державним технологічним університетом, Мелітопольським державним педагогічним університетом імені Богдана Хмельницького (м. Мелітополь).</p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Університету введено в дію наказом від 06.09.2013 р.</p> <p>Право здобувачів вищої освіти на міжнародну академічну мобільність може бути реалізоване на підставі участі у програмах міжнародної мобільності відповідно до укладення угод / договорів із закордонними закладами вищої освіти та з власної ініціативи. Підтриманої адміністрацією закладу вищої освіти на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.</p> <p>Укладено угоди, які передбачають мобільність здобувачів вищої освіти із університетами європейських країн.</p>
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	<p>Згідно з ліцензією передбачається підготовка іноземних громадян та осіб без громадянства, яка здійснюється відповідно до чинного законодавства України, освітніх стандартів, базується на загальній середній освіті іноземних громадян за національними освітніми стандартами і має самостійний завершений характер. Освітня програма передбачає можливість адаптувати процес навчання іноземних громадян відповідно до рівня їх базової підготовки та освітніх пріоритетів.</p>

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код п/а	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів	Форма контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
1.1. Цикл загальної підготовки			
ОК 1.	Методологія системного підходу та бізнес-аналізу	3	Залік
ОК 2.	Іноземна мова за професійним спрямуванням	3	Залік
ОК 3.	ІКТ в управлінні соціально-економічними системами	3	Залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент циклу загальної підготовки:		9 (270 годин)	
1.2. Цикл професійної підготовки			
ОК 4.	Бізнес-планування	4	Залік
ОК 5.	Управління конкурентоспроможністю суб'єктів господарювання	4	Залік
ОК 6.	Інноваційний розвиток бізнесу	4	Залік
ОК 7.	Облік та оподаткування	4	Екзамен
ОК 8.	Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів господарювання	3	Залік
ОК 9.	Безпека бізнесу	6	Залік
ОК 10.	Управління проектами	4	Екзамен
ОК 11.	Стратегічний аналіз	4	Екзамен
ОК 12.	Економічна діагностика суб'єктів господарювання за умов невизначеності та ризиків	4	Екзамен
Загальний обсяг обов'язкових компонент циклу професійної підготовки:		37 (1110 годин)	
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		46 (1380 годин)	
2. Вибіркові компоненти ОП			
Вибір із загального переліку		23	Залік
Загальний обсяг вибірових компонент:		23 (690 годин)	
Практична підготовка			
ПП 1.	Виробнича практика (експертно-аналітична)	9	Залік
Загальний обсяг компоненту практична підготовка:		9 (270 годин)	
Підсумкова атестація			
ПА 1.	Виконання та захист кваліфікаційної роботи	10	
ПА 2.	Комплексний кваліфікаційний екзамен за фахом	2	
Загальний обсяг компонент підсумкової атестації:		12 (360 годин)	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90 (2700 годин)	

3. Форми атестації здобувачів другого (магістерського) ступеня вищої освіти

Підсумкова атестація випускників освітньо-професійної програми Економіка проводиться у формі усного комплексного кваліфікаційного екзамену за фахом та публічного захисту кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота передбачає розв'язання складного спеціалізованого завдання або практичної складної задачі або проблеми в економічній сфері, що потребує досліджень та/або інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов, вимог.

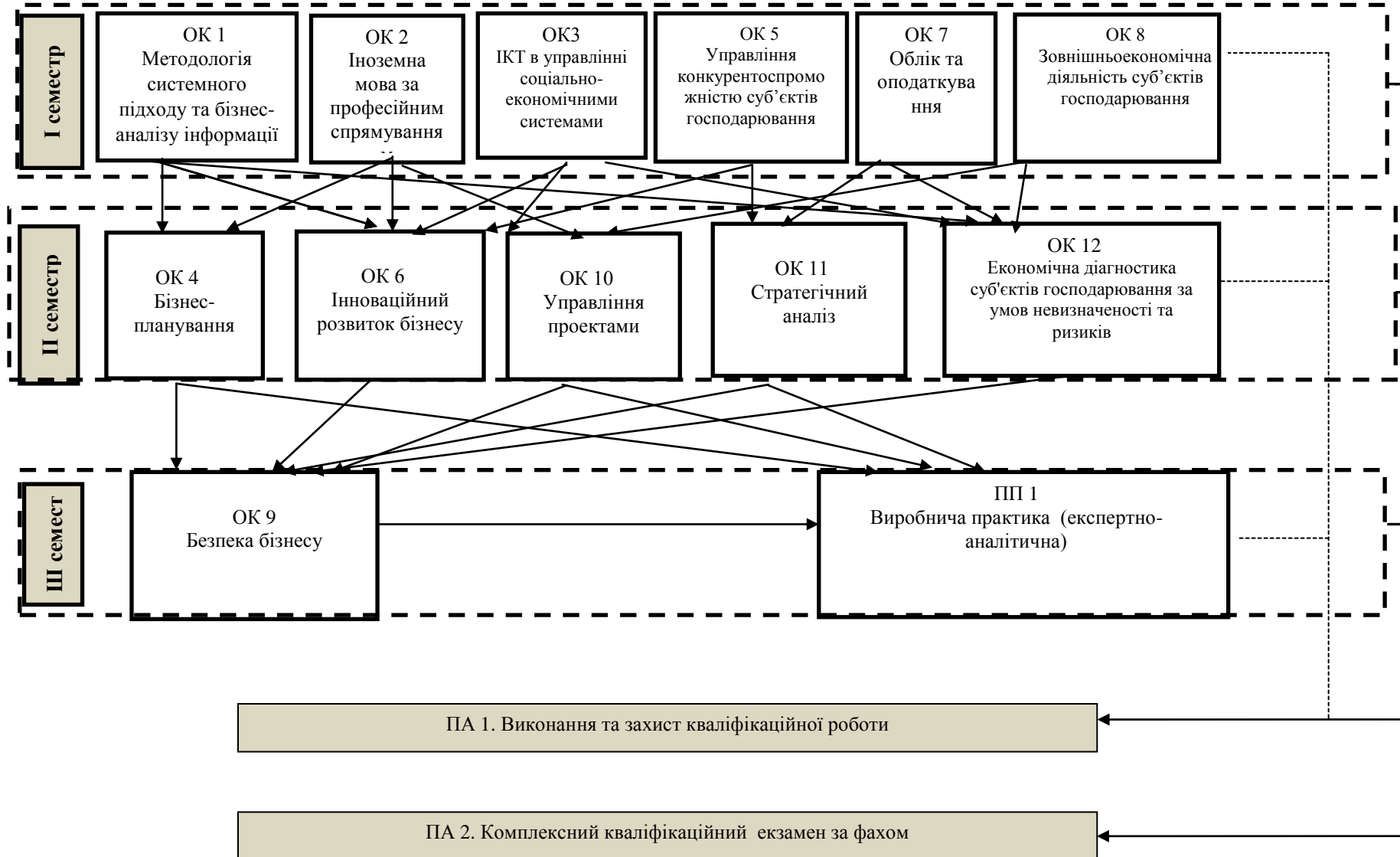
У кваліфікаційній роботі не повинно бути академічного плагіату, фальсифікації та списування.

Кваліфікаційна робота оприлюднюється на офіційному сайті структурного підрозділу.

Атестація завершується видачею документу встановленого зразка про присудження ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: Магістр економіки.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

2.3 Структурно-логічна схема ОПП
Послідовність вивчення компонентів ОПП

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми

	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	ОК9	ОК10	ОК11	ОК12	ПП 1	ПА 1	ПА 2
ІК	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК 1	+			+		+			+	+		+	+	+	
ЗК2	+		+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК3										+			+		
ЗК4	+	+	+			+		+	+	+			+	+	
ЗК5	+	+				+				+			+		
ЗК6	+			+	+	+				+			+		
ЗК7	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК8	+			+		+			+		+	+	+	+	
СК1	+		+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	
СК2		+						+					+		
СК3	+		+				+		+	+	+	+	+	+	
СК4	+		+			+								+	
СК5	+	+		+	+	+		+			+			+	+
СК6	+				+		+			+			+		+
СК7	+			+	+	+				+		+		+	
СК8	+	+				+			+	+		+	+		
СК9				+						+				+	
СК10					+	+			+	+	+		+		
СК11				+						+			+	+	

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньо-професійної програми**

	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	ОК9	ОК10	ОК11	ОК12	ПП 1	ПА 1	ПА 2
ПРН 1	+									+	+			+	+
ПРН 2	+		+		+			+		+			+		
ПРН 3	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 4									+	+		+	+	+	
ПРН 5	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 6		+											+		
ПРН 7	+					+		+						+	
ПРН 8	+		+	+			+			+	+		+	+	
ПРН 9	+		+		+			+		+		+	+		
ПРН 10													+		
ПРН 11	+			+		+		+		+			+	+	
ПРН 12	+						+			+		+	+		
ПРН 13						+				+		+	+		
ПРН 14								+	+	+	+			+	
ПРН 15										+			+		